

TEMA 1: El programa il·lustrat. Llacunes i imprevisions de la Il·lustració. Característiques generals de la modernitat. Modernitat, art i pensament.

Modernitat és una paraula que ve del mot llatí *modo*, que significa recent.

Quan ens referim a cultura i anomenem la paraula modern ens referim a un moviment que va començar a l'època de l'humanisme italià, i que va assolir la plenitud o maduresa en la cultura de l'edat moderna a finals del s. XVIII i a principis del s. XIX.

El precedent immediat de l'edat moderna és la **Il·lustració**.

La il·lustració es dona en el segle XVIII, i a finals del segle XVIII aquelles idees de la Il·lustració i dels segles anteriors (humanisme, rev.científica,...) s'uneixen en dos grans moviments.

Un primer moviment és al ciència aplicada a la naturalesa, i això comporta un augment immens de la riquesa, establir les lleis de la higiene i per tant un augment molt notable de la població a Europa i un augment important de la mobilitat.

El segon fenomen és el sistema polític representatiu. Fins a final del segle XVIII el propietari d'un reialme, d'un estat, era el monarca, el rei. Si el rei es casava amb una hereva del reialme del costat els dos reialmes s'unien i pertanyien al rei, i per tan, durant segles aquesta pràctica era molt freqüent. A partir d'ara el propietari de les terres serà el poble, els ciutadans, tot i que de moment no seran les dones, ni a Amèrica les persones de color, però es comença un sistema representatiu en què el poder és de la gent que vota.

En la Il·lustració s'hi reuneixen dos moviments. Un és l'experiència italiana de l'humanisme. L'home és la mesura de totes les coses, idea que Plató ja suscitava, i que ho atribuïa a Protàgores. Aquesta idea té molt d'èxit durant l'humanisme. És una afició a la literatura i a la interpretació dels textos. En aquesta època apareix el protestantisme, que estableix que qui interpreta la Bíblia no és l'església sinó que és cada individu que la interpreta a la seva manera. Es dona molta importància a la literatura, a l'etnografia, a la llengua. Apareixen les llengües vulgars.

A la segona part del segle XVII, es produeix una avanç molt ràpid de la ciència; apareix la física de Newton, s'inventen molts artíficis científics. Tot això és degut a la raó, al canvi. És el segle de les llums, la gent és il·lustrada. La llum la dona la raó. La importància la té allò que no es toca, la raó ha de dominar la res extensa, és a dir, ha de dominar el cos.

En aquests moments la ciència ha avançat tant, que els il·lustrats pensen que, en un futur, la raó comportarà un progrés de la moral i de la felicitat. Una societat governada per la raó serà una societat més moral i més feliç.

Amb la raó seran vençudes les supersticions, els prejudicis i els errors.

S'ha de sotmetre a la raó l'art, l'ètica, la religió,...

Els il·lustrats no preveuen que les seves idees acabaran amb la Revolució Industrial, amb la crisi ecològica, amb la burocratització dels sistemes. La il·lustració és un estat que comporta una certa ingenuïtat, sembla oblidar el paper del cos.

Els dos fenòmens en què la modernitat assoleix el seu màxim grau de maduresa són d'ordre econòmic i d'ordre

polític.

Pel què fa a **ordre econòmic**, a finals del segle XVIII, a Anglaterra, comença la revolució industrial. Anglaterra té dificultats en les seves relacions amb el continent. Tenen una religió a part i s'han de valdre per ells mateixos. Prenen els avenços científics, els apliquen a l'agricultura, creen prats artificials, hi ha un sistema rotatori de sèmres i de recolectes. Creen un sistema de producció agrícola que augmenta la productivitat, i per tan es creen grans capitals. Aquestes cultures, que s'han creat gràcies a l'aplicació de la ciència a l'agricultura, veuen que la ciència els pot ajudar en la indústria. Cal invertir aquests diners en el camp del vapor. Els vaixells deixen de ser velers, passen a ser vapors, i es permet transportar les mercaderies d'una ciutat a l'altra a trevaés del ferrocarril, i el vapor fa que les fàbriques puguin rendir més. Aquella riquesa que s'acumulava amb l'agricultura, ara s'acumula a la indústria, al comerç, al transport.

A Europa, els grans rics imiten els anglesos. Tots aquells pagesos que havien guanyat tants diners, ara han d'emigrar cap a les fàbriques o a les mines. En el poble on vivien els pagesos el dia es guiava pel *campanar*, ara la gent ha hagut d'emigrar prop de les fàbriques i regeix el dia la *sirena*. Per altra banda, s'obliga als treballadors a treballar set dies a la setmana, a vegades només poden sortir al cap de 15 dies; treballen homes, nens, dones... Això comporta una secularització de la cultura i de l'estil de vida. S'ha abandonat una visió del món religiosa, guiada per una campana, per la visió del món guiat per una sirena.

Ha aparegut la premsa. La població augmenta perquè hi ha una millora de la higiene i l'alimentació, gràcies a la ciència, i augmenta l'atur.

Gairebé totes les ciutats perden les seves *muralles*, que protegien les ciutats contra l'exterior, i a la vegada controlen la població de l'interior.

L'*escolaritat obligatòria* dels nenes s'estableix per dos motius, perquè la gent aposta per obtenir treballadors més eficaços i productius, i perquè ha aparegut un estat nou que cal justificar, i l'ha de justificar l'escola.

El segon fenomen, d'**ordre polític**, és el *sistema de representació*. Per exemple, els palaus del s.XVIII, la burgesia reunida dins el palau, on hi havia discussions i balls, i al final, a les colònies americanes es decideix establir la teoria il·lustrada sobre l'estat, enfront la monarquia britànica o anglesa, és a dir, aconseguir la *independència dels EEUU*. S'aconsegueix el 4 de juliol de 1776, i s'estableix la sobirania popular, la separació de poders, la república. El rei en l'antic règim, només és responsable davant de Déu i de la història, però ara el president de la república és responsable davant dels tribunals. S'estableix la llibertat religiosa, la llibertat política i la llibertat de premsa.

Per explicar la diferència entre Europa i Amèrica cal explicar diferència entre la independència dels EEUU i la Rev.Francesa.

INDEPENDÈNCIA EEUU	REVOLUCIÓ FRANCESCA
14 JULIOL 1776	Dècada següent
– S'estableix el manteniment dels drets dels estats federats. El lliurament s'ha incorporat a la unió. Cap codi pot contenir tots les casos que es presenten i es recorre al dret supletori. – Paper de la religió – Revolució per participació.	– Vençuts la noblesa, els militars i l'església, el 3r Estat vol crear una república i fer un sistema parlamentari. A la República es crea un centralisme jacobí, França és dividida en uns departaments que tindran un nom geogràfic i numerat. Triomfa el 3r Estat, que ocupa el lloc de l'església o de la noblesa. El triomf del 3r Estat és vist com una suplantació i estableix el règim del

	proletariat.
	Visió antireligiosa
ESGLÈSIA	
MILITAR-NOBLESA	
3r ESTAT	

La ciència i la sobirania popular comporten una mutació; ja no es pot tornar enrere i ha aparegut la modernitat.

França era governada per l'estat militar, la noblesa, i l'estat eclesiàstic. I ara en vol volcar aquesta idea. Marx vol anar més enllà, la lluita de classes. El proletariat s'ha de revoltar contra els burgesos que tenen el capital, i això vol dir suplantar-los, és a dir, aconseguir el govern. A Amèrica això no es dona, es considera que tots són treballadors de la corona britànica, i es volen alliberar d'aquesta corona. No volen suplir el rei, ells volen posar un president cada 4 anys.

Característiques de la modernitat

– **Desencantament del món:** l'idea aquesta l'escriu MAX WEBER. S'abandona la metafísica. No es pregunten si existeix la llibertat, si existeix Déu, si hi ha un món després de la mort. S'abandona l'idea de l'absolut (Déu). S'adopta l'empirisme, és a dir, experimentar és l'única font de certesa, materialisme, positivisme, ...

– **Llibertat subjectiva:** JÜTGEN HABERMAS insisteix molt en aquesta idea. La subjectivitat es manifesta amb l'especialització, però l'especialització comporta que no tingui un coneixement general del món. HABERMAS creu que l'especialització que deriva de la modernitat no ha tingut bons resultats.

En el camp del saber, fins al 1800, a l'època de Napoleó, hi havia molta diversitat, amb una base comuna a tothom, i aquesta època es divideixen les lletres i les ciències, cosa que crea a HABERMAS una disgregació.

En el camp de l'esfera privada, es defensa l'autonomia ètica, és a dir, la moral depèn d'un mateix, hom decideix què és bo i què és dolent. El mateix passa amb la cultura, no ens deixem portar per la cultura del meu país, sinó que jo trio la meua pròpia cultura. L'objectiu és l'*autorealització* i la recerca racional i jurídica dels meus interessos particulars. En l'esfera privada doncs, s'imposa l'individualisme.

Quant a l'estat, es fa instal·lant el sistema democràtic, però al mateix temps, la necessitat de no pertànyer de qualsevol totalitat alienadora (pàtria, noblesa,...)

Hi ha dos formes de manifestació subjectiva: la *il·lustració* i el *romanticisme*.

– **Mite del progrés:** la modernitat s'ha desenganxat de l'absolut, de Déu. El sentit el dona el progrés de la humanitat. El millor que pot fer un individu és accelerar la història, perquè això vol dir accelerar el progrés.

Els moments culminants d'acceleració del progrés són les *revolucions*, però les avantguardes artístiques també són passos de cara a accelerar aquest progrés. Hi ha d'haver innovació.

– **Ciutats sense muralles:** fins l'any 1800 totes les ciutats eren emmurallades, amb la finalitat de protegir la ciutat de l'enemic exterior i controlar als ciutadans. Quan arriba la modernitat arriba a la seva apoteosi, totes les ciutats ensorren les seves muralles, i les ciutats s'extenen, i desapareix el control de la ciutat damunt dels individus, però aquests són individus desconeguts dels altres.

És una ciutat en continua evolució. Segons George SIMMEL, aquesta ciutat donava personatges que amagaven o no utilitzaven, en les relacions entre la gent, els seus sentiments, només es valien de la seva intel·ligència. Ell veia una relació entre l'economia monetària i l'ús purament intel·lectual entre la gent. Aquesta idea de relacionar-nos només amb l'intel·ligència, segons Simmel, per protegir la privacitat.

Això té unes conseqüències. Hi ha un paralelisme entre l'economia monetària i la relació objectiva. El tractament de la gent, segons Simmel, és un tractament purament utilitari.

Tot i això, molta gent es refugia en aquestes ciutats perquè no suporten estare als pobles, i per tan, la ciutat s'acaba convertint en un espai de llibertat.

Al segle XVII hi ha un gran nombre de descobriments científics (*revolució científica*).

Primer hi ha l'humanisme, després la revolució científica, més la il·lustració, i finalment la revolució industrial; és a dir, primer hi ha l'estudi de la literatura, la descoberta de la ciència, la ciència s'aplica i apareix la revolució industrial, perquè canvia la tècnica.

(LLISTA DESCOBRIMENTS SEGLE XVII)

Aquets quatre punts de la modernitat creen una ciutat de moviment, on apareix un art, al final del segle XIX, que és un art de moviment, el primer que no neix en un ambient religiós, el **cine**.

Apareix també la fotografia i té un origen tècnic perquè s'ha hagut de descobrir les propietats de la llum i de la lent. Aquesta fotografia es posa en moviment en el cinema.

Els inicis del cinema en la modernitat

El cine neix en un món desencantat, industrial, ciutadà. Era un element curiós, però de seguida s'incorpora en les arts.

S'incorpora en l'esquema **impressionista** o **expressionista**. Entre 1871 i 1914, apareix la *belle époque*, que es caracteritza per un gran optimisme. Europa no té guerres, la indústria avança molt, el ferrocarril i els vaixells de vapor avancen molt. La producció és molt important. S'acumulen grans fortunes, i aquesta classe burgesa té per contrapartida una classe proletària molt oprimida, però que al mateix temps, també viu un cert optimisme ja que és portada per moviments com ara el comunisme, marxisme, socialisme, o per moviments de llibertat, anarquisme. (Ex: Titanic)

Tots es mouen per l'esperança. La *belle époque*, simbòlicament, s'acaba amb l'enfonsament del Titanic.

Durant aquesta època apareix l'art **impressionista** (fins al 1905). És un art que reuneix la sensibilitat del científic i l'individualisme de l'artista. Fins a l'impressionisme es representa fets de la història, religiosos i profans, i molts quadres al·legòrics. L'impressionista capta el moment exterior a ell, la diversió de la llum damunt dels objectes o del paisatge. Capta la impressió tal com l'artista la sent materialment. Tracta temes fugços. Admira la naturalesa, la pren, i la posa tal com és en el quadre. La seva impressió és estrictament material. Hi pot haver un quadre realitzat a diferents hores del dia, per poder captar la llum a cada moment, sobre un determinat paisatge. És un moviment d'origen a Alemanya.

L'expressionisme. Hi ha dos personatges que precedeixen l'expressionisme, que són VAN GOGH, marcat per la tensió protestant, i MUNCH, marcat per la tensió de KIERKEGAARD. Els dos són personatges interiorment molt tensos i tormentats. L'expressionisme diu que el que veiem a l'exterior amaga un món interior, és a dir, falseja la realitat. L'impressionisme capta la superfície de les coses, i l'expressionisme diu que a sota la superfície hi ha alguna cosa més. L'artista ha d'intentar veure què hi ha a l'interior de la gent o

d'un paisatge, i un cop vist, resumir-ho en una sola idea, i plasmar-ho en el quadre. El quadre no intenta reproduir la naturalesa tal com es veu sinó tal com és en el fons, per això deforma la naturalesa.

A partir del 1919 tot això s'incorpora al cine. El cine, en l'època dels anys 30 i 40, en blanc i negre, pot ser impressionista o expressionista/surrealista. O vol ser molt clar explicant històries fàcils d'entendre, o intenta ser molt simbòlic, però històries en un estil d'avantguarda.

El cine de seguida es torna una indústria. El cine comporta guionista, càmera, tria d'actors, estudi de mercat, estudi de financiació, distribució del producte,... No és com un poema, que ho fa tot el poeta.

El cine es regeix per la llei de la indústria. És un art industrial.

Al principi no apareix com a art, sinó com a curiositat de fira.

Hi ha unes figures en moviment que algú passa en les fires de les grans ciutats o dels pobles; però de seguida passa a ser tractat com a art.

Hi ha dues tendències durant l'època del cine en blanc i negre. Una tendència és **arribar al gran públic**, ser un cinema entenedor accessible per a tothom; i l'altre és el cinema **d'avantguarda**, que és un cinema que copia les avantguardes. (APUNTS NIL)

Cada avantguarda era un progrés de l'artista. L'expressionisme és vist com la superació de l'impressionisme.

En cinema es valen del guió, de la llum i de les ombres, del gest exagerat, del maquillatge, dels decorats (a vegades es fan moure expressament),... Tot per mostrar un món amagat, i que l'artista penetra a l'interior de les persones.

En plena modernitat, apareix un altre sector nou, la **publicitat**. Des de sempre hi va haver pregoners i comedians. Quan apareix la ràdio desapareixen aquests anuncis en els pobles, i tot es fa per altaveus. Sempre hi ha hagut cartells.

En el segle XIX, tot això que ha existit durant milers d'anys, canvia una mica, en la mesura en què es creen indústries dedicades, exclusivament, a la publicitat.

Aquesta publicitat neix d'una doble confluència. Primer de la *revolució industrial*, que fa que apareixin les marques en les coses fetes en cadena; i després en una *ciutat desconeguda*, on ningú es coneix i no es pot passar pels carrers anunciant productes. La indústria publicitària incorpora els grans artistes del moment (Miró, Matisse, Picasso, Dalí, Kandinsky, Chagall).

Un dels primers és Toulouse-Lautrec, que fa cartells amb un enquadrament cinematogràfic.

A Catalunya, també tenim un personatge molt important en pintura i publicitat, Ramon Casas, que neix el 1866 i mor l'any 1932. Fa els anuncis d'anís del mono, de Codorniu,...

Pel que fa al pensament apareixen sistemes filosòfics que intenten explicar la naturalesa de l'home i predir el futur. Són en contra de la religió. Ex: Nostalgia del absolut (Déu).

El sistema de Hegel:

- L'home acaba prenent consciència, que és el que preval.
- Aquest procés es fa per contradiccions o lluites.
- Tot el que existeix és racional, i tot el que és racional existeix.

Marx pensa que només hi ha coses físiques i diu que l'home lluita per aconseguir la societat comunista.

Freud pensa que la naturalesa està maleïda, que no és ell qui pensa, està dominar per l'inconscient, que actua en somnis.

Pensa que en cada persona hi ha dues forces:

- Eros: sexe
- Thanatos: mort

Guanya la mort.

Però quan comença la modernitat tot això entra en dubte.

Entre l'any 1920 i 1930 alguns individus s'adonen que la modernitat ens fractura: sang, guerra No eren evidents aquests ideals. Escriuen un manifest que és una barbàrie, el manifest futurista de Marinetti.

La compassió mostra la feblesa de l'home. Aquesta fascinació per la violència la trobem al futurisme, al manifest de Marinetti. Això tindrà la seva materialització al nazisme.

Entre 1920 i 1930 alguns individus s'adonen que la modernitat s'espaventa. Pels intel·lectuals l'avanç no és possible. Les guerres porten misèria.

L'any 1979 apareix un llibre, La condició postmoderna de Lyotard. Ell popularitza la idea de postmodernitat, malgrat que es popularitza al camp de l'art.

És molt complicat analitzar la postmodernitat. Hi ha autors que parlen de la modernitat tardana, de la societat de la informació

En la idea de postmodern hi ha un sentiment pessimista, de desengany. Apareixen tres lemes en la modernitat:

- La *fi dels grans relats*, de Lyotard: li encarreguen un estudi sobre el saber. Construeix un llibre petit La condició postmoderna. Informe sobre el saber.
 - ◆ Els grans relats
 - ◆ Contingut del saber, com a saber quantitatiu.

En aquell moment es perd la confiança en els relats de futur. Per Lyotard han deixat de tenir credibilitat. L'únic que conta per Lyotard és el saber quantitatiu.

(TENIR EN COMPTE APUNTS NIL SOBRE FRITZLAND)(FULL A PART)

- *Pensament feble*

El 1985, Gianni VATTIMO escriu La fi de la modernitat, on estudia els crítics de la modernitat, com per exemple Nietzsche, Heidegger, i també tres moviments que al segle XX són molt importants:

- ◆ **Nihilisme:** res no té sentit ni res no val.
- ◆ **Hermenèutica:** interpretació.
- ◆ **Pragmatisme:** filosofia molt típica dels EEUU. Creien que la mania europea de buscar la veritat, era una idea que no els portava enlloc. Ells es demanen si una cosa és útil o no.

Després d'estudiar això, arriba a les següents conclusions (1985):

- ◆ Ha mort el mite de progrés.
- ◆ Ha mort l'ideal crític, que està relacionat amb l'idea del millor i el pitjor. Si ha mort l'ideal tot val.

El pensament feble evita parlar de les idees metafísiques.

Tenim el món de les coses materials (físic) i a sobre hi ha les coses immaterials (Déu, drets humans, llibertat, llei natural)

Baltimore diu que la metafísica s'ha de deixar de banda, i fer fas a les coses físiques.

El pensament feble és parlar de les coses materials i no de les metafísiques.

El llenguatge del filòsof és molt especialitzat. El pensament feble s'expressa en paraules corrents.

Pensament feble = modest, clar

- *La fi de la història*

FUKUYAMA fou un funcionari americà que l'any 1989 digué que s'havia acabat la història.

L'any 1989 es produeix la fi del comunisme (sistema de misèria) i la democràcia liberal comporta la llibertat d'individus.

S'estableix el capitalisme, un sistema de riquesa que s'aixampla, on es reconeix a cada individu com a diferent i es facilita la creació d'un negoci propi per a qui ho desitgi.

A partir dels anys 1990 i 2000 ens adonem que Fukuyama i Lyotard no tenien tota la raó; no és cert que la història hagi acabat.

Ex: Guerres Iraq i Afganistà; atemptats Nova York, Madrid, Londres,...

Apareixen els fonamentalismes i els neoconservadorismes.

Fukuyama, actualment, ja no parla de fi de la història.

S'ha produït una evolució en la tecnologia informàtica, i per això la ciència ha avançat moltíssim.

Ha aparegut la biotecnologia, aplicada a la millora de les espècies. S'han modificat les plantes i els animals, i per tant, es podrà canviar l'ésser humà quan es descobreixi l'ADN.

Amb això es podran evitar malalties.

Apareix la globalització econòmica i la globalització del treball.

L'art i el cinema en la postmodernitat

El què han dit els filòsofs, els artistes ho diuen avans.

L'any 1972 Venturi i Scott Brown (arquitectes) publiquen Learning from Las Vegas. Saben que Las Vegas és

una ciutat kitsch, popular, i en volen aprendre d'elles, i proposen una arquitectura deslliurada de les pretensions estètiques i de desitjos innovadors.

La modernitat era una tensió contra l'artista perquè s'havia de deslliurar de l'estil anterior, sempre s'havia d'innovar. Ells consideren que a partir d'ara l'arquitectura ha de ser com Las Vegas.

Amb la postmodernitat desapareix la frontera entre art, kitsch (imitació de poca qualitat, lleig, de mal gust, barat,...), creació i còpia, alta cultura i cultura popular, reflexió i acudit,...

Totes aquestes fronteres desapareixen. En l'arquitectura tot val.

Charles Jencks! Double coding. Els edificis són pensats pel client però també poden resultar sorprenents pels arquitectes, als crítics d'art,...

Aquestes dues idees també s'apliquen al cinema.

A partir del 1980 la televisió i el cinema fan unes pel·lícules i programes de ficció que són acumulació de cites de cent anys d'història del cinema (anuncis, musicals, serials,...)

L'art és comentari de l'art anterior.

El cinema postmodern té dos codis:

- Agrada a les persones que la van a veure.
- Agrada al crític de pel·lícules que veu a la pel·lícula cites d'obres anteriors.

Aquest cinema es caracteritza:

- Se citen els grans mestres del cinema però no se segueixen, i a la vegada se citen les grans escoles.
- Desapareixen les grans narracions del cine clàssic on desapareix la unitat d'espai i temps. S'usa el flashback. Cada fragment vol ser independent de l'anterior. Ritme de videoclip. L'estructura clàssica del film desapareix.
- Desapareixen els codis ideològics i ètics. Ex: Old Boy (pel·lícula)

S'obta per la desmemòria, és a dir, per sobreviure has d'oblidar.

TEMA 3: El Marxisme. Frankfurt i Habermas.

Quan al final del s.XVIII l'absolut comença a ser oblidat, tenim nostàlgia de l'absolut, i apareixen 3 mites racionals que Steiner reconeix:

- Marx
- Freud

– Lévi-Strauss

Tots 3 comencen com a la Bíblia, en un jardí on viuen habitants on són expulsats.

Aquests sistemes copien el mateix sistema de la religió.

Quatre característiques del sistema:

– Totalitat

–

– Tots tenen heretges

– Llenguatge propi

Marx

Biografia

Marx neix a Tréveris l'any 1818, i mor a Londres l'any 1883

Marx de jove és un admirador de Prometeu.

Els seus pares eren jueus.

Estudià a Bonn i a Berlín.

Ell té una joventut molt bohèmia. És un admirador de Grècia i Roma (normal en aquesta època, final del romanticisme). Es llegeix tots els filòsofs grecs i romans.

Feuerbach és el seu mestre.

Ell i els seus companys formen un grup, el doktor club, on llegien i comentaven tota mena de poemes, literatura,...

Quan se li proposa entrar a la universitat de Berlín diu que no perquè han expulsat al seu company Bomer. En aquesta època vol escriure poesia.

Fora de la universitat, el 1842, funda un diari, però li tanquen perquè no hi ha les idees de l'Estat.

Ha de marxar a París i funda una revista que també li tanquen. Coneix a Engels, i junts marxen a Brussel·les. Allà escriuen *el manifest comunista*. L'any 1848 esclata la revolució francesa.

Engels, i sobretot Marx, viatgen molt (Itàlia, França, Txèquia), per animar la gent a revolucionar-se.

La revolució del 1848 s'atura i Marx ha de marxar a Londres.

Engels l'ajuda a ell i a la seva família, i Marx troba feina per escriure sobre la revolució nordamericana. Després funda la 1ª Internacional comunista, la seu de la qual va ser traslladada de Londres a Nova York. Més tard rebrà una herència que li solucionarà la vida econòmica.

A Londres escriu *El capital*.

De gran està delicat del pit i sovint ha d'anar a balnearis, i sempre es descriu com a rendari. Al morir la dona, està tant deprimit que dos mesos més tard mor.

Ideologia

* Marx diu que res no és estable, ni els conceptes, ni els objectes... Que totes les coses estan en continu moviment (DIALÈCTICA)

DIALÈCTICA! lluita de contraris (esperit_matèria)

Esperit+matèria (HOME)

* Les persones i les coses no tenen propietats fixes, es transformen.

* El marxisme pensa que al principi hi havia una societat indiferenciada. La gent es relacionen per amor i per confiança (segons Marx). Això evoluciona i la gent prenen consciència del seu jo, i parlen del meu, i així apareix la lluita, que es fa per grups, anomenats també classe, que es forma per qüestions econòmiques, formes de producció. El resultat d'aquesta classe és la ideologia.

* El pensament que triomfa és el de la classe social que triomfa.

* La política, la religió, la justícia, la filosofia, tot és un invent de la classe dominant.

* Apareixen les superestructures (política, religió, justícia, filosofia)

* Apareix l'anàlisi de la realitat. Tota persona ha de saber penetrar al fons de les coses, i no quedar-se a la perifèria.

* L'amo és qui et pren la teva petita riquesa.

* La religió (opi del poble) parla del cel per fer-te oblidar els problemes de la terra.

* El motor de la història sempre ha estat la lluita de classes.

* Apareix l'alienació, aquell que viu d'acord amb els interessos que no són propis; viure en la resignació. L'alienació comporta una expropiació dels valors humans de la classe important.

* La reificació! convertir les persones en coses

* La plusvàlua (valor d'ús, preu real d'un objecte)! les coses no valen el que costen sinó el que el mercat en dóna. L'amo (capitalista) es queda la plusvàlua. És el guany que té el propietari després de totes les accions.

Hi ha un moment on el propietari només té els fills i la seva pròpia mà d'obra. Analitzen la seva situació i creen el comunisme, que és l'interpret de la realitat, i decideix les estratègies que s'han de seguir per fer avançar la història.

Freud

Diu que tots som governats per l'inconscient, i vivim en malestar, entre el conscient i l'inconscient.

L'inconscient no veu a la persona, sinó que veu algú que en el passat li ha fet bé o mal.

Freud inventa un sistema per explicar-ho.

Quan el nen neix tot el què fa és neutre, però als tres o quatre anys veu que algunes coses li causen dolor i d'altres no, i per tant ha perdut el paradís.

El futur és la mort. Freud creu que la vida i la mort lluiten, i al final Thanatos (mort) guanya.

Lévi-Strauss

Va anar al Brasil i va quedar admirat pels pobles primitius, i considera que això és paradís.

Considera que com més l'home es separa de la naturalesa més infeliç és.

L'home civilitzat destrueix el paradís.

Pensa que la humanitat tendeix a autodestruir-se perquè destrueix la pluralitat.

Tot producte d'un home primitiu té el mateix valor, però tendim a potenciar només els productes de la cultura superior. Cremem l'Amazones i les cultures del seu interior.

Cada mite ha intentat substituir la religió. Amb la postmodernitat arriba la creença de Los hambrecillos verdes, és a dir, l'irracional, és a dir, la degradació d'occident. Estem disposats a perdre la nostra vida per descobrir coses noves.

1922!J.Weillric i marxista, crea la 1ª setmana de treball marxistes. Crea un institut de ciències socials. Els treballadors han de ser especialistes en diverses ciències. Un músic, un sociòleg, un matemàtic,... D'aquesta manera neix l'*Institut de Frankfurt*. Hi ha d'haver gent provinent de tots els camps del saber.

Hi ha tres membres especialment rellevants de l'època i un de contemporani, els tres però critiquen la ciència, la il·lustració i el marxisme:

- ◆ Walter Benjamin!cinema (1892–1940)
- ◆ Theodor Adorno! art (1903–1969)(d'esquerres, marxista, marxisme)(els estudiants es van rebel·lar contra ell)
- ◆ Max Horkheimer!filosofia (1895–1973)(director de l'institut, on hi havia filòsofs,...)
- ◆ Eric Fromm! (1900–1980)
- ◆ Herbert Marcuse

L'any 1933 Hitler guanya eleccions i puja al poder. L'institut s'ha de dissoldre i els membres jueus exiliar-se a EEUU. Per culpa de la Guerra Mundial van haver de traslladar l'institut a Amèrica.

L'institut el 1950 torna a reunir-se a Frankfurt.

3 característiques de l'escola de Frankfurt:

- Volen fugir d'un treball intel·lectual teòric.

No volen ser uns savis de laboratori.

L'intel·lectual s'ha de comprometre amb el seu país.

Segueixen Marx.

Calen els seus estudis per canviar la societat.

- En contra de l'especialitat excessiva i el dogmatisme. Tot problema l'estudien des de perspectives multidisciplinàries, i així es veu el problema des de diversos angles. Treballen en equip.
- Són marxistes però no militen en cap partit marxista. No s'apunten al partit comunista. Al ser multidisciplinàries també recullen idees de Freud.
- Són gent que se senten lliures. No es lliguen a cap universitat, i es poden integrar en diferents cercles intel·lectuals, depenent del lloc on fossin.
- Investigar en allò que tenim per evident. Tots tenim unes conviccions que hem après i que mai hem posat en dubte. Investiga en els substrats (racionals i irracionals) de les institucions, i de les persones. Estudien la família, la ideologia, l'autoritat política, etc.

Dogma!allò que no es pot discutir, que no està obert al diàleg.

Theodor Adorno i Max Horkheimer

Han de marxar d'Alemanya i s'instal·len als EE.UU

Horkheimer havia estat director de l'institut.

No eren conscients de la crueltat fins l'any 1944.

Redacten *Dialèctica de la Il·lustració* on es demanen perquè el mite del progrés s'ha derivat en fals, perquè la humanitat degenera en barbàrie. El perquè de l'estupidesa humana.

Causes:

- La Il·lustració es va mostrar contra els mites, però aquesta Il·lustració que va engrandir la raó, la va convertir en un mite. Hem mitificat la raó i hem oblidat el cor.
- El pensament s'ha convertit en mercaderia. El pensament el posem als més poderosos.

Ex: escrivim articles per tenir èxit i vendre'ls.

El llenguatge no és crític, sinó que afavoreix a l'individu que té el poder.

- Gràcies a la Il·lustració la ciència ha adquirit un gran prestigi. La ciència ens ha ensenyat a dominar la naturalesa (naturalesa desencantada, desencantament del món)

El domini de l'home sobre la naturalesa s'ha eixamplat al domini de l'home sobre l'home.

La societat és controlada per uns pocs.

- Critiquen també la universitat. Les carreres universitàries constaten fets, descriuen el que passa però no aporten cap alternativa. És una universitat teòrica, neutra, només pren nota del què passa.

Practicant la objectivitat, la universitat es presenta com a censoradora de la imaginació.

Segons ells, una de les alternatives que hi ha a la raó és l'**art**. Diuen que l'art diu sobre l'home coses que no podem saber de cap altra manera que amb l'art.

Adorno constata que cada època té una concepció distinta d'art.

Art és allò que s'oposa al no art. L'art és necessari per conèixer la persona, però aquest concepte varia amb el temps.

Walter Benjamin

Diu que entorn del 1900 apareix la fotografia i el cinema, i fins aleshores l'art tenia una aura, cada peça era única.

La fotografia fa que l'art deixi de ser únic.

Totes les còpies d'una pel·lícula són originals.

Ara bé, al cinema no recordem el nom del directori, en canvi, és més fàcil saber el nom dels actors.

Benjamin escriu un article llarg *L'obra d'art a l'època de la reproducció tècnica*, on analitza per primer cop l'art del cinema i de la fotografia.

L'art ha perdut la seva aura, és a dir, el fet de ser únic, i per tant ja no té el valor de l'aura, sinó que el valor prové de la seva manifestació externa.

L'any 1936 era un espectacle de masses.

Benjamin diu que l'obra d'art té un autor, però en el cinema, el director no és distint als altres.

En art, l'autor és un geni, és especial.

En el cinema la massa que veu l'obra d'art la veu sense veneració, s'identifica amb l'obra i n'és un jutge. Veu que el cinema és un mitjà per canviar la societat.

L'any 1936 el nazisme comença la seva activitat, però el feixisme italià ja feia temps que estava establert.

Benjamin diu que a Itàlia, l'art ja no és una peli que veiem sinó que també és la guerra, la política... L'art fa que la societat es torni més feixista.

La gent es converteix en objectes (feixismes)!propaganda.

Els inventors de la propaganda no foren els nazis sinó els comunistes.

Jurgen Habermas

És el gran filòsof alemany. Es forma quan la guerra ha acabat però els membres de l'Institut encara són fora, és l'època del miracle alemany, quan després de la guerra Alemanya es reconstrueix.

És l'època on augmenta el consum i la indústria prospera.

Habermas s'adona que la classe treballadora compra. Allò que Marx deia no s'ha produït.

Ells produeixen i els compren.

Vol reconstruir el marxisme i el comunisme.

Es guia per dos mestres:

- **Ernst Bloch!**propugna el principi d'esperança. En el futur ens podrem entendre. Cal despedir-se de la societat comunista.
- En el conjunt d'autors de l'escola de França que volen fer del seu pensament un mètode per millorar la societat, cal deixar enrere qualsevol teoria dogmàtica.

Habermas intenta unificar la filosofia i la ciència!cal fer-nos preguntes en la ciència i saber quines conseqüències es desprenen de la ciència, i per tant igualarem filosofia i ciència.

Habermas creu que hi ha una part del saber que serveix per unificar-se un mateix.

Cada bloc del saber neix d'un inetrès:

- Interès per **dominar la tècnica!**fem servir la raó instrumental. Hi interven les ciències naturals.
- Interès per **saber-se comportar** (ètic)!utilitzem la raó històrico-interpretativa. Hi intervenen la història, la sociologia i la literatura.
- Interès per **emancipar-se** (emancipatori)!utilitzem la raó emancipatòria. Hi intervenen la filosofia, la sociologia, l'estètica, l'art, el cinema i la creativitat.

Tots aquests interessos correspoenn a totes les persones.

Diu que el científic necessita utilitzar els 3 interessos.

Habermas és cèlebre per la teoria de l'acció comunicativa:

- Hi ha unes accions que van adreçades a tenir èxit, i només a això. Aquestes accions s'atenen al càlcul racional per aconseguir una meta. Només es segueixen les regles del càlcul. Si això s'aplica a les persones provoca que aquestes es converteixin en coses.
- El món del viscut!LEBENSWELT. Als 3 o 4 anys de néixer ja tenim una mentalitat adquirida pels qui ens envolten, i això fa que tinguem uns valors que ja no posem en dubte, i amb el què nosaltres podem jutjar. És l'horitzó cultural a partir del qual es fa crítica, però que ja no és crítica.
- El llenguatge!cada idioma té implícits uns valors, unes relacions. Quan comencem a parlar ja estem influïts per un idioma.
- L'acció comunicativa. Segons Habermas el llenguatge té dos usos possibles:

– Un **ús estratègic** !fer servir el llenguatge per dominar l'altre. És un ús del

discurs orientat a tenir èxit, prescindeix de l'altre gent.

– Hi ha un altre ús, l'**ús orientat a aconseguir entesa!**es vol arribar a un acord.

Fet això,

- Habermas proposa una pràctica, dir la veritat i adequar els valors i el llenguatge als arguments. Es vol mantenir l'interès per l'acord.

Actualment hi ha una persona que és contrària a les idees de Habermas.

TEMA 4: SIGMUND FREUD

És un psiquiatre (metge especialitzat en malalties mentals)

Freud crea la psicoteràpia (psicoterapeuta)

És neuròleg.

Neix a Viena l'any 1856 i mor a Londres l'any 1939.

Vivia a Viena, una ciutat contradictòria. Era la ciutat més creativa d'Europa, però és corrupte.

És la capital d'un imperi que s'enfonsa (Imperi austrohongarès)

Enmig de l'èxit de la creació es comença a veure la fi.

En aquesta Viena, Freud és un metge que està especialitzat en la histèria (convulsions, paràlisi, alucinacions, problemes digestius i problemes musculars)

Freud té un pacient sobre la qual escriu (Anna O). Constata dos fets estranys. A l'època s'utilitzava molt la hipnosi.

- En la hipnosi Anna O i constata que recorda molts fets anteriors que en estat normal no pot recordar. Anna O, quan recorda aquests fets, tendeix a millorar.
- A més, fa una segona constatació. Si quan està hipnotitzada el metge li ordena fer una cosa més tard, ella ho fa sense saber que ho fa perquè li ha dit el metge, pensant-se que l'ha fet lliurement.

Aquests fets fan que Freud s'adoni que la ment està formada pel conscient i l'inconscient. Cal saber com es produeix l'inconscient.

El nen quan neix té uns instints i quan aquests no els pot desenvolupar els oblida i els tira a l'inconscient.

Totes les experiències que li causen dolor les tanca a l'inconscient.

La barrera és el superjo, una barrera que als cinc anys ja està ben construïda, que serveix per tancar a l'inconscient tot allò que li produeix dolor.

Freud diu que el nen quan neix s'alimenta de la seva mare, i així creu que són un de sol (estat oceànic), és la **fase oral**, on el nen troba plaer sexual o eròtic a la boca.

El pas següent serà quan s'adoni que defeca. Aleshores la part eròtica serà l'anus, **fase anal**.

El tercer període serà la **fase fàl·lica**. Aquí es produeix el **concepte d'Edip**. El mite d'Edip és el que passa tot nen quan té 4 o 5 anys, i s'enamora de la mare i concep el seu pare com a rival. Però no ho pot manifestar i es tanca a l'inconscient. A partir dels 5 anys això canvia, i el nen voldrà ser com el pare, i només sentirà tendresa per la mare.

Aquí comença la 4ª fase, **maduresa**, quan s'ha superat el complex d'Edip i només amb poques persones tenim un interès sexual.

La **pulsió** es genera quan hi ha un desig químic i físic. Això provoca un estat determinat de la ment.

Per Freud hi ha 2 pulsions:

- La **pulsió de supervivència individual** (menjar...)
- La **pulsió de supervivència de l'espècie** (sexuals...)

A partir de 1914 pensa que hi ha una sola pulsió. La **Libido**, que és sexe, és a dir, l'instint vital, una energia vital.

El surrealisme neix amb Freud.

Freud és un positivista.

Freud no parla del complex d'Edip femení, sinó que tan sols en parla

del masculí. Deixebles seus investiguen l'Elektra femení.

La barrera del superjo és anomenada repressió. Aquestes experiències reprimides afloren a través de símbols, que es veuen molt clars en els somnis i les narracions, en l'art, en descuits.

L'any 1900 publica *La interpretació dels somnis*

Freud funda la psicoanàlisi! tècnica que serveix per ajudar a comprendre l'inconscient a través de totes les seves manifestacions. Ho apliquen els psicoterapeutes, que no són metges però que han estudiat una part teòrica i que s'han analitzat durant 2 anys a ells mateixos, saber que porta ell dins el seu inconscient. El psicoanalitzat mai es coneix del tot. Cap psicoterapeuta no pot aplicar la psicoanàlisi si abans no s'ha analitzat a ell mateix. Són sessions tan dures que el pacient es pot enfadar amb el psicoterapeuta, i aquest ha de ser molt fort psicològicament.

La moral de Freud

Té el principi moral de coneix-te a tu mateix.

- La moral és conèixer l'inconscient.
- El súper jo ha d'estar molt ben format. Superat el complex d'Edip ha de sentir per la seva mare tendresa sense fi sexual. La persona madura és una persona reprimida.

Ex: un violador és un immadur perquè no se sap reprimir.

Si traiem la civilització hi ha la barbàrie, i en aquesta no es pot viure.

- Hi ha d'haver una reconciliació entre el conscient i l'inconscient.
- Freud enfronta el sentit de culpabilitat a qui ens ha portat tolerància.
- La moral de Freud és una moral d'autocontrol i de tolerància. Proposa l'autoconeixement. El secret de ser lliure és conèixer l'inconscient.

Pot ser que l'inconscient:

- S'enquisti (no pot sortir!home/dona reprimits). Aleshores es produeix en l'individu una neurosi (malaltia mental o nerviosa).

Hi ha molts tipus de nerviosi.

- S'allibera:

- Pot ser que l'inconscient es manifesti en les activitats habituals de la parella.

- Pot ser que l'inconscient es sublimi (sublimació) !transformar la libido, energia sexual, en actes socialment molt reconeguts.

Ex: persones molt importants (polítics, religiosos, artistes...) que han sublimat l'energia i han aportat grans descobriments.

Sublimació!procés inconscient de la transformació de l'energia sexual reprimida en activitats acceptades socialment (política, religió, dret, filosofia, matemàtiques, art...)

Freud té una gran importància en l'art. El surrealisme neix de Freud.

Pensa que el cinema està fet per homes i està destinat als homes.

L'home espectador s'identifica amb el protagonista, i veu la dona a través del protagonista.

Tots estem confrontats amb el nostre inconscient.

Freud no havia volgut acceptar les aparences. Sota cada individu hi ha un inconscient desconegut.

Hi ha persones que intueixen que dins seu tenen alguna experiència que no vol conèixer, i aleshores es resisteix a conèixer's a si mateix.

El psicoanalista sap què volen dir els símbols.

La psicoanàlisi ha tingut molta influència en l'art.

Ex: Pel·lícula de Hitchcock

Els últims 20 anys de la seva vida, Freud parla del malestar de la cultura, ja que la societat i la cultura fa que reprimim les coses, però ningú pot viure sense reprimir-se, ara bé, aquesta civilització ens causa un malestar.

Freud diu que tenim la **libido** i la **destrudo**.

Mantenim una lluita de l'Eros, la libido, l'amor, el sexe i la vida, i al final guanya la destrudo, la mort (Tanathos), la destrucció.

Passem a l'estat inert, estat de total repòs.

Per sota del conscient hi ha l'inconscient.

Una ciència suposa trobar unes lleis que serveixin a nivell global i que ens ajudin a predir el què pot passar en un futur. La psicoanàlisi t'ajuda a veure la història del teu subconscient i que cadascú obté un resultat diferent, a més, la psicoanàlisi no ajuda a predir res.

Tot i això, la psicoanàlisi ha curat a molta gent, i ha contribuït molt en el món de l'art. Ens ha donat un esperit de tolerància.

TEMA 5: LÉVI-STRAUSS

És jueu. Neix l'any 1908 a Brussel·les, però es forma a París. Estudia dret i després filosofia, però ho deixa tot i marxa el 1935 a Brasil. Allí es dedica a estudiar els pobles de l'Amazones, de seguida es sentirà un antropòleg, vol arribar a veure què és l'home. Vol estudiar la naturalesa de l'home.

Encara continua treballant als 98 anys.

Lévi-strauss vol saber què hi ha sota de les aparences.

L'any 1916! es publica una gramàtica estructural de la mà de Ferdinand Jaussure (1857–1913) *COURS DE LINGUISTIQUE GENERALE*

!

On es diu que una llengua no és una col·lecció de termes, una estructura que canvia.

L'estructura és un sistema de relació entre signes diferents.

Qualsevol terme (paraula) té valor per la relació que estableix amb els altres termes.

Està en transformació contínua.

Saussure agafa aquesta idea d'estructura i l'aplica als mites...

- El Sistema de l'idioma.

Quan escriu ho fa molt bé.

Descriu l'estructuralisme a través de Jakobson.

Els pobles salvatges conserven les restes d'un Estat, quan l'home formava part de la naturalesa. A més descobreix que per conèixer la gent ha d'aprendre els llenguatges.

Tots els llenguatges de l'home tenen una estructura prèvia. El llenguatge pot ser descrit independentment de qualsevol llengua.

És innat en nosaltres.

Tots portem una estructura idèntica amb alguns afegits que fan que els idiomes siguin diferents.

- El Sistema de parentiu

Veu que cada tribu té un sistema para relacionar-se. Tenen moltes paraules per referir-se a les relacions familiars. Aquestes paraules amaguen el tabú de l'incest.

Per nosaltres, l'home no es pot relacionar amb cap dona de la família, en canvi, ells allarguen molt més el camp.

La llengua imposa el territori de l'incest.

La llei de l'incest és comuna a totes les cultures, i serveix perquè el clan familiar s'hagi d'obrir a d'altres.

- Els Sistema dels mites

Ell veu que un mite és un relat, una historieta, i que aquesta història serveix per resoldre els problemes insolubles, que són els que realment ens importen.

Per Lévi-Strauss, l'home viu en dualitat (vida, mort, nit, dia, home, dona...)

El mite serveix per poder sobreviure a aquesta dualitat.

1ª inseguretat:

– Ja no es pot relacionar amb la naturalesa, i crea un mite: **totem**! representa un animal o un vegetal. Aquest és vist per la tribu com un antecessor, ens diu que la naturalesa i la cultura som fills del mateix.

Tots els altres mites ens serveixen per saber per saber tot el què no sabem.

Un cop tenim cultura ens posem a pensar i això ens fa estar en desequilibri.

El sistema mític serveix per explicar el què la ciència no pot.

El logos i els mites ens serveixen per conèixer coses diferent.

Segons COMPE hi ha 3 estadis:

- Mític o religiós.
- Metafísic o filosòfic.
- Positiu o de ciència positiva.

Ell veu que a tot poble on va, va destruint els pobles.

Hem anat destruint tots els vestigis de l'Eden. L'home occidental és un depredador.

Tant val un poble amb escriptura com un que no en tingui.

La riquesa de la humanitat està en la diversitat, però aquesta és destruïda per l'home occidental.

Hi ha un estructuralisme vinculat a Lévi-Strauss que s'anomena **Michel Foucault** (1926–1984). S'inspira en Lévi-Strauss. Estudia a la mateixa universitat que Jean Paul Sartre.

Estudia filosofia i psicologia, i fa la tesis doctoral sobre la bogeria.

Ell era homosexual, en una època molt difícil Mar de SIDA.

Lévi-Strauss opina que dins a cada persona hi ha unes estructures que fan que a l'hora de formar una família ho faci amb l'estructura de l'incest.

Foucault estudia el problema de l'exclusió, que va unit al poder. Vol veure l'estructura del poder i com a conseqüència del problema de l'exclusió, segurament perquè abans dels anys 80 ell es sentia exclòs.

Foucault s'anomena a si mateix arqueòleg del saber.

S'edificaven edificis amb una planta panòptica! forma d'estrella! on es pot controlar des del mig tots els

extrems. Aquest panòptic recorda a una estructura del poder en forma d'aranya. Aquesta té tot el control dels fils. Des del centre ho controla tot. Ella és el poder central.

Foucault diu que al segle XX el poder està amagat, no sabem qui governa. El poder està diluït en dos blocs de realitats: en el llenguatge i en les administracions. Ell estudia hospitals, presons, escoles, manicomis, exèrcit... Continuament al parlar introduïm paraules valoratives (bo, dolent, insà, sa). Tot el llenguatge és una estructura de poder, i no és neutre, és valoratiu, i per això existeix un contravalor. El poder no és visible. El llenguatge imposa uns valors.

Hi ha unes institucions que decideixen el futur de la gent.

TEMA 6: WITTGENSTEIN

Viu molt intensament. És músic com tots els de la seva família. És extremadament sensible...

Ell diu que no podem donar moltes explicacions, sinó que ens hem de centrar en coses concretes.

Es planteja de què podem parlar.

Ell passà dues etapes, però en les dues diu que el llenguatge és molt limitat.

Neix a Viena, on hi ha un microclima cultural que no s'havia donat gairebé mai.

Corren aquí els jueus que refunden el siunisme, moviment jueu per obtenir l'Estat d'Israel.

Aquí també es funda el nacionalisme alemany.

S'inventa un art!jungenstil.

És la Viena de Schönberg (música), d'Adolf Loos.

A l'any 1900 a l'imperi austríac li quedaven 14 anys de vida.

A Viena es parlaven 22 idiomes.

Aleshores hi ha un personatge, Karl Kraus (1874–1936), un periodista, dramaturg, poeta, que fa un diari, i cada dia els joves intel·lectuals anaven a comprar el diari.

Aquest personatge es sentia amb un compromís moral per netejar el llenguatge. El llenguatge brut, complicat, buit, recarregat, sense sentit, era una metàfora de la corrupció de l'imperi austrohongarès.

– Loos, Schönberg (s'inspiren en aquest desig de pulcritud del llenguatge)

– Wittgenstein:

El pare es dedica a l'acer, i té fàbriques a tot l'imperi i a Anglaterra.

La mare és catòlica, i el pare protestant. Eren molt rics. Tots els grans artistes del moment passen per casa dels Wittgenstein. Són vuit germans. Els més grans han de dedicar-se a l'acer però tots es suïciden. Aleshores el segon dels petits ha d'estudiar enginyeria. Marxa a Berlín, s'està a Manchester on estudia la carrera i fa un projecte de motor d'avió.

Mentre fa el projecte del motor s'apassiona per les matemàtiques, i després per la filosofia, i està a Cambridge.

L'any 1913 mor el seu pare, un any abans de començar la guerra.

L'hereu de tota la fortuna és el fill, i ell reparteix una quantitat notable de diners als artistes. Els negocis van sols i aprofita per tornar a Cambridge, però esclata la primera Guerra Mundial i torna a Viena. Marxa com a voluntari als llocs més apartats del front, però és empresonat. Aleshores fa un diari, en el seu temps de guerra, i allí fa unes notes objectives sobre el llenguatge, i al darrere de la portada escriu un diari personal, escrit en clau.

Acabada la guerra ensenya les seves obres filosòfiques als seus professors de Cambridge i publica les notes (1922). El llibre es converteix en molt important per tot el món.

Aquest tractat es pot resumir en 7 premisses:

- El llenguatge és una representació figurada del món, és un model de la realitat del món.
- El llenguatge i el món funcionen de la mateixa manera.
- Totes les proposicions que fan referència al món tenen sentit, encara que siguin errònies.
- Per Wittgenstein, el món és la realitat tangible, les coses que es veuen i es toquen. El llenguatge és un mirall on queda reflectit el món però no els sentiments interiors.
- Hi ha proposicions que no tenen sentit perquè no fan referència al món. Són les proposicions de bellesa, d'ètica i del més enllà. L'home és capaç de construir un llenguatge insensat. Tot el llenguatge sobre els sentiments és insensat.
- Tampoc no és un fet verificable o tangible la relació que hi ha entre el món i el llenguatge.
- Que una realitat no sigui del món no vol dir que no existeixi. L'amor i Déu existeixen, però no se'n pot parlar. Hi ha realitats més elevades que els fets del món. El llenguatge no té accés a l'ètica, a l'estètica, a la religió, a la metafísica...
- Que hi hagi coses que no es puguin expressar amb el llenguatge no vol dir que aquestes no siguin molt importants. Un cop resolt el problema del llenguatge no hem resolt cap problema important.
- Del món dels valors i del subjecte no se'n pot dir res, però el meu món i els meus problemes es mostren en el què dic i en el què faig. No és el què diem sinó el què mostrem.
- La funció de la filosofia és doble. Primer vol dir perquè serveix el llenguatge, i després dir si quan parlem utilitzem un llenguatge sensat o insensat.

El primer Wittgenstein

Allò que es pot dir es pot dir amb tota claredat.

No hem resolt els nostres problemes vitals.

El tractatus és un llibre consic i imposa el silenci davant l'ètica, l'estètica, la metafísica...

Va ensenyar aquest llibre als seus professors que van dir que el problema del llenguatge estava resolt. Van voler publicar el llibre i Russel fa una introducció on interpreta el llibre d'una manera parcial (només existeixen les coses del món físic, tot lo altre són fantasies). Wittgenstein es va enfadar però va veure que si es publicava amb la introducció de Russel tindria èxit.

Wittgenstein afegeix una introducció més curta.

El llibre es publica i passa a ser el llibre de Cambridge.

El positivisme lògic (escola) (cercle de Viena) agafen el llibre com a Bíblia, i interpreten que només existeix

allò que positivament podem tocar, tot i que això no era exactament el què el llibre conté.

Wittgenstein no s'integra en el grup del cercle de Viena. Dóna la seva fortuna a una germana i un germà, fortuna que salvarà als Wittgenstein del scamps nazis, perquè donen aquesta tona d'or al Reich.

Wittgenstein ensenya a una escola. El seu temperament és molt fort i a vegades pega als nens, és denunciats i va a casa dels nens però no el volen perdonar.

Durant aquesta època tensa treballa de jardiner.

L'any 1929 torna a Cambridge però no té el títol. Li posen un tutor 15 anys més jove que ell. Cada classe consisteix en rebatre cada punt del tractatus.

Es fa amic d'un comunista que no està d'acord amb el tractatus.

Li proporcionen el títol i fa la tesi, que és el tractatus. Li aproben la tesi i l'any 1930 ja és professor auxiliar.

L'any 1939, al jubilar-se Moore és designat catedràtic i ocupa el lloc de Moore.

Quan comença la guerra es posa de voluntari a un hospital.

L'any 47 renuncia a la càtedra i es dedica a una vida nòmada.

Viatja molt i als anys 50 se li declara un càncer. L'any 51 mor a causa del seu metge.

Amb les conversacions ell canvia les seves idees sobre el llenguatge. És probable que hagués deixat de creure en el Tractatus perquè era massa simple. Hi ha coses ingènues en el Tractatus. Per ell parlar del llenguatge és parlar del llenguatge concret.

L'abstracte no existeix ni el llenguatge tampoc però existeixen les converses.

No es pot fer una teoria general.

Comença a redactar un text que es publicarà l'any 52 (Investigacions filosòfiques):

- El llenguatge no es pot definir a priori fent abstracció del seu ús. El llenguatge mai és independent de les coses concretes. La filosofia descriu el llenguatge.
- Les paraules són signes inestables. Les paraules són eines i es poden fer servir per a moltes coses diferents (depenent del context).
- Com que el significat de les paraules només està en el seu ús i no en elles mateixes és propi parlar del seu ús que no del seu significat.
- Cada context és un joc de llenguatge, i el llenguatge és una part d'una activitat més global. El significat és influït per element expressius i emotius.
- Cada joc de llenguatge té un caràcter únic, tancat, incomparable, irreplicable, heterogeni. En un joc determinat concret hi ha una combinació original i irreplicable de paraules i activitats.
- Wittgenstein renuncia a la diafanitat conceptual del Tractatus. Ara diu que el llenguatge sempre és borrós.
- Cada joc de llenguatge és un acte social i no es regeix només per la gramàtica sinó també per la cultura.
- La filosofia ha de ser modesta, només pot analitzar casos particulars però ha donat al llarg de la història pretensions últimes amb pretensió de ser definitives.
- Filosofar no té per objectiu arribar a veritat universals sinó aclarir-se pacientment en el camí de la

vida.

- Quan parlem d'ètica, estètica, religió potser fem una mala interpretació o un mal ús del llenguatge però aquest mal ús neix d'unes inquietuds profundes que tots tenim. Aquest llenguatge arrela en el fons de nosaltres mateixos.